

MÒDUL 4

Nivells recomanats: 5è d'EP

El Jardí amagat al Parc

GUIÓ:

DADES DE L'ACTIVITAT:	3
OBJECTIUS:	4
DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT:	5
Introducció	5
La descoberta.....	6
Conclusions.....	7
PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT A L'AULA:.....	9
SUGGERIMENTS DE TREBALL A L'AULA:	10
ADEQUACIÓ AL DISSENY CURRICULAR:.....	11
ANNEXOS:	12
Carta per llegir a classe	12

DADES DE L'ACTIVITAT:

TÍTOL:	<i>El Jardí amagat al Parc</i>
HORARI:	Dies laborals, de 10h a 11.30h (recomanem que els nens i nenes ja hagin esmorzat a l'escola, o al parc, abans de començar l'activitat)
NIVELLS EDUCATIUS:	5è i 6è d'Educació Primària (de 10 a 12 anys)
DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT:	A partir d'una carta que ja se'ls ha llegit a classe i se'ls torna a recordar en començar l'activitat, se'ls proposa fer una descoberta del parc per equips, cercant diversos elements d'èpoques i naturaleses diferents. Els equips disposaran d'un plànol antic del parc i d'una fitxa de treball en els que hauran de situar i descriure els diversos elements que hauran de trobar a partir d'unes fotografies plastificades. La posada en comú del final servirà per comentar dubtes i consolidar els continguts treballats.
CONTINGUTS:	Tres etapes importants en la història de la finca: La del mas agrícola, la del jardí romàntic de la residència d'una família aristocràtica i l'actual, de parc públic. Alguns testimonis materials o documentals associats a cada una de les etapes, atenent al seu caràcter natural o realitzat per l'home: alguns arbres i éssers vius, basses, fonts, escultures, el Canal de la Infanta, etc.
CONDICIONS DE LA PRESENTACIÓ A L'AULA	És recomanable presentar l'activitat uns dies abans de venir, a partir de la carta inclosa als annexos. És convenient revisar conceptes, com el de segle, i la seva expressió en xifres romanes, així com certa noció cronològica i alguns coneixements bàsics d'història de Cornellà.
MATERIAL NECESSARI	Cada nen/nena ha de portar llapis negre, goma i maquineta.

OBJECTIUS:

- * Donar a conèixer l'entorn del Museu Palau Mercader en la seva dimensió natural, històrica i estètica.
- * Treballar alguns processos d'observació i relació per tal d'introduir la noció de jardí decorat.
- * Treballar l'orientació en l'espai i la situació d'elements concrets en un plànol.
- * Reconèixer el factor temporal i estètic en els elements del parc, a partir de l'observació directa.
- * Conèixer i entendre les característiques de tres etapes històriques de l'espai observat.
- * Introduir i consolidar nou vocabulari relacionat amb els elements naturals i arquitectònics d'un parc.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT:

Introducció:

LLOC: Al cancell (entrada del Palau)
DURADA: 20 min.
CONTINGUTS: El Conjunt patrimonial Mercader, com a antiga finca agrària que, amb el pas del temps va esdevenir també, torre d'esbarjo dels comtes de Bell-lloc, una família benestant i aristocràtica de Barcelona, per acabar disgregant-se en diverses parcel·les que avui formen part del barri d'Almeda i el Parc metropolità de Can Mercader, fins a la Torre de la Miranda.
El seu nucli, que coincideix amb l'actual parc, va ser urbanitzat fa gairebé cent-cinquanta anys, quan també s'hi van construir diversos edificis que encara podem veure. Malgrat els canvis, resten alguns elements antics que testimonien les diverses etapes de la història de la finca.

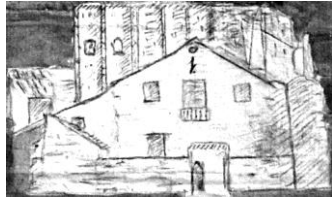
- ACCIONS:**
- Presentació de l'activitat amb la lectura d'una carta que ja han d'haver comentat a classe: un personatge imaginari, una nena de 12 anys que es diu Rosa dei Fiore Pozzali, parenta llunyana de la comtessa, demana informació sobre el parc, perquè ha de fer un treball de final de curs i el vol fer sobre la història i l'estat actual de la finca que havia estat dels seus parents. Ha aconseguit tenir diverses imatges, però algunes no les identifica i no sap quins són elements antics i quins moderns.
 - Repartiment dels materials: un plànol antic del parc, una fitxa de treball i entre 5 i 8 fotografies d'elements que hauran de localitzar al parc.
 - Explicació del funcionament de l'activitat: per equips, els nois i noies hauran d'anar localitzant, un per un, els elements de les fotografies, situar-los en el plànol i apuntar-ne les característiques que se'ls demana a la fitxa de treball.
 - Èmfasi en les normes de circulació pel parc: els alumnes hauran d'anar sempre en grup i no es podran quedar sols sota cap concepte.

La descoberta:

LLOC:	Tot el parc.	
DURADA:	Punt de trobada: davant del Palau 60 min.	
CONTINGUTS:	<p>Al Parc de Can Mercader es poden descobrir diversos testimonis de les diverses etapes històriques de la finca, com:</p> <ul style="list-style-type: none">• La mina d'aigua, de la que se'n pot veure un testimoni en la font de darrera el Palau.• La pèrgola que cobreix un dels camins a la part alta del parc.• L'antic jardí familiar , de tipus "romàntic", darrera el Palau.• Els ànecs de coll verd que es veuen habitualment al parc.• La casa dels masovers coneguda com "la casa dels colons".• El Plàtans del passeig principal i de darrera el Palau.• Les nombroses palmeres de Canàries.• Les característiques palmeres Washingtonies .• La placa commemorativa de la inauguració del Museu Palau Mercader.• Els escuts familiars a la façana posterior.• Les balustres que formen les balustrades de les rampes laterals.• La tanca antiga que limita el parc de la carretera.• La font pública per beure.• L'amfiteatre per a espectacles.• El bust de la poetessa gallega Rosalía de Castro.• La plaça amb columnes que evoca elements antics.• La parada del trenet en miniatura de Can Mercader.• El Reial Canal de la Infanta, avui cobert, a la part alta del parc.• L'estany dels ànecs, amb una illeta artificial al mig.• El pont de ferro del trenet en miniatura i l'antic pont que dona accés a l'illeta de l'estany.	
ACCIONS:	<ul style="list-style-type: none">■ Buscar per tot el parc els diferents elements de les fotografies i ubicar-los en el plànol.■ Ordenar les pistes que situen els elements en el temps.	

LLOC: Al cancell (entrada del Palau)
DURADA: 20 min.
CONTINGUTS: Repàs de les tres etapes de la finca i dels elements observats:

1a. ÈPOCA: Del s. XVI a 1865

En aquest enclavament hi havia hagut una masia coneguda com el Mas Oriol de l'Empedrat, que va anar canviant d'amos fins que va passar a formar part de les propietats de la família Mercader, el 1764. El 1814 Josep Ignasi Mercader hi ve a viure. Arregla la masia i el jardí, i construeix la bassa de darrera la casa. Uns anys més tard, el 1819, s'inaugura el Canal de la Infanta que passa pel mig de la finca.

7

- La mina d'aigua, de la que se'n pot veure un testimoni en la font de darrera el Palau.
- El Reial Canal de la Infanta, avui cobert, a la part alta del parc.

2a. ÈPOCA: De 1865 a 1974

El 1865, Joaquim de Mercader, comte de Bell-lloc, decideix tirar a terra la masia, construir el palau i ampliar els jardins, com a residència d'estiu. El seu hereu, Arnau de Mercader, hi va instal·lar la seva residència habitual, i quan el 1953 mor la seva vídua Paulina Pozzali, comtessa de Bell-lloc, la finca passa a ser d'una Fundació catòlica que hi volia fer una residència per a estudiants, i es comença a construir l'edifici "modern" que hi ha al costat.

- L'antic jardí familiar, de tipus "romàntic", darrera el Palau.
- La casa dels masovers coneguda com "la casa dels colons".
- El Plàtans del passeig principal i de darrera el Palau.
- Les nombroses palmeres de Canàries.
- Les característiques palmeres Washingtonies.
- Els escuts familiars a la façana posterior.
- Les balustres que formen les balustrades de les rampes laterals.
- La tanca antiga que limita el parc de la carretera.
- L'estany dels ànecs, amb una illeta artificial al mig.
- El pont de ferro del trenet en miniatura i l'antic pont que dona accés a l'illeta de l'estany.

3a. ÈPOCA: De 1972 fins ara

Finalment, el 1972, la “Comisión de Urbanismo de Barcelona” compra la finca per cinquanta milions de pessetes i la cedeix gratuïtament, el 1974 a l’Ajuntament de Cornellà. El 1989 s’inaugura com a parc públic, i el 1995 s’inaugura el Museu Palau Mercader.

8

- La pèrgola que cobreix un dels camins a la part alta del parc.
- Els ànecs de coll verd que es veuen habitualment al parc.
- La placa commemorativa de la inauguració del Museu Palau Mercader.
- La font pública per beure.
- L’amfiteatre per a espectacles.
- El bust de la poetessa gallega Rosalía de Castro.
- La plaça amb columnes que evoca elements antics.
- La parada del trenet en miniatura de Can Mercader.

- ACCIONS:
- Repàs del treball de descoberta i observació dels equips, comentant els encerts i aclarint els dubtes, fent èmfasi en els aspectes més rellevants.
 - Comentari final i comiat.

PRESENTACIÓ DE L'ACTIVITAT A L'AULA:

Per tal de facilitar el bon funcionament de l'activitat, la motivació i participació dels nens i nenes és important planificar l'activitat:

Aquest mòdul està centrat en els elements externs del Palau Mercader, en el seu context físic i històric. Les característiques dels continguts, permeten introduir un ampli ventall de conceptes i vocabulari que potser no es treballen habitualment. És per aquest motiu que demanem que, a partir dels continguts resumits en la descripció de l'activitat, observeu si cal reforçar algun aspecte abans de la visita.

9

D'altra banda, tal com està plantejada l'activitat, permet treballar-la des de diverses àrees de coneixement: medi social i cultural, medi natural i educació visual i plàstica.

Fins i tot, podeu demanar al monitor/a de fer més incidència en un o altre element de l'activitat que us interessi reforçar (en els aspectes històrics o en els aspectes mediambientals i naturals).

Si ho creieu convenient, també podeu parlar amb el monitor abans de començar per tal de matisar el nivell concret en què voleu treballar aquests nous conceptes.

Com a presentació de motivació, us demanem que uns dies abans de fer la visita introduïu l'activitat a través de la lectura de la carta que us adjuntem en aquest document.

A part de l'argument concret de la visita, també és convenient que introduïu uns mínims referents sobre el Conjunt patrimonial Mercader, que va ser construït fa més de cent anys (1865), per ser la residència d'esbarjo d'uns comtes.

Abans d'aquesta data, en el mateix lloc on ara veiem el Palau hi havia una masia (Mas Oriol de l'Empedrat), i on ara veiem parc, bancs, gespa, hi havia camps i horts. La propietat de les terres s'estenia des de la Torre de la Miranda fins per sota de la carretera, a l'actual barri d'Almeda.

SUGGERIMENTS DE TREBALL A L'AULA:

Aquesta activitat ha de servir de complement a continguts i conceptes que es treballen o es treballaran a l'aula, i per tant el millor aprofitament que es pot fer de l'activitat és relacionar-la amb temes treballats –encara que sigui, temps enrere- o bé amb temes que es treballaran més endavant.

10

No obstant això, hi ha dos aspectes específics que s'escapen dels programes habituals i que demanen una reflexió a banda:

El conjunt patrimonial de Can Mercader, la seva història i evolució.

Sobre aquest tema hi ha diverses publicacions breus que teniu a l'abast: el propi tríptic del Museu, el políptic editat per l'Àrea Metropolitana de Barcelona, o els quadernets editats per l'Ajuntament.

Podeu llegir-ne un fragment a classe, abans de venir.

L'altre aspecte específic que es treballa en aquesta activitat és la noció de parc públic, aquests espais verds, artificials i naturals, amb una sèrie d'elements decoratius, útils i lúdics, que de vegades tenen el seu origen en un antic jardí privat, com és el de Can Mercader.

En aquest cas suggerim reflexionar sobre les característiques d'aquests espais a partir de la pròpia experiència dels nens i nenes:

què és un parc?

què és una plaça?

quins elements hi ha en uns i altres?

qui va als parcs i qui va a les places?

quan anem a una plaça i quan anem a un parc?

perquè tanquen els parcs?

quins parcs coneixem?

quantes coses podem fer en un parc?

etc.

ADEQUACIÓ AL DISSENY CURRICULAR:

ÀREA D'EDUCACIÓ ARTÍSTICA. VISUAL I
PLÀSTICA:

Continguts de Procediments:

Exploració sensorial de l'entorn.
Observació directa de conjunts d'elements.
Aplicació de la memòria visual en la representació de formes observades.
Representació imaginativa de formes en l'espai.
Representació de formes bidimensionals: forma i color.

Continguts de Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

La percepció del món visual a través dels sentits.
Iniciació a l'ordenament mental dels objectes: del tot a les parts.
El llenguatge plàstic com a vehicle de comunicació.
Relacions que generen els objectes.
El llenguatge plàstic com a mitjà de coneixement i d'expressió.
La forma. Proporció. Mesura. Tipus de formes: descriptives, geomètriques, casuals.
Classificació sistemàtica del color. Teoria del color.

Continguts d'Actituds, valors i normes:

Manifestació de curiositat per observar.
Apreciació sensible de l'entorn.
Sensibilització vers els missatges visuals presents a l'ambient.

ÀREA DE LLENGUA CATALANA I LITERATURA

Continguts de Procediments:

Ampliació de lèxic.

Continguts de Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

Contingut semàntic de les paraules d'ús més freqüent.

Continguts d'Actituds, valors i normes:

Interès per participar i fer-se entendre en missatges orals amb argumentacions i explicacions senzilles.
Interès per ampliar el vocabulari i conèixer el significat de les paraules.

ÀREA DE CONEIXEMENT DEL MEDI. MEDI
SOCIAL I CULTURAL

Continguts de Procediments:

Ús de nocions relacionades amb les categories de passat, present i futur.
Identificació de fonts d'informació bàsiques.
Observació sistemàtica de la realitat mitjançant els sentits.

Continguts de Fets, conceptes i sistemes conceptuals:

Signes distintius del nostre passat a l'entorn de: restes històriques, monuments,...

Continguts d'Actituds, valors i normes:

Col·laboració en jocs, activitats i relacions de grup.
Manifestació d'actituds de respecte i no agressió vers el medi ambient i el patrimoni cultural.
Esperit d'observació i interrogació vers l'entorn.
Valoració del patrimoni historicoartístic.

ANNEXOS:

Carta per llegir a classe

Cornellà , de de

Benvolguts amics de Cornellà:

Em dic Rosa dei Fiore Pozzali, tinc 12 anys i estic estudiant en un Institut de Firenze.

La meva mare, m'ha explicat algun cop que una tieta àvia de la seva mare havia vingut a viure a Barcelona, bé, a una ciutat que hi ha a prop, que es diu Cornellà. Segons la mare, aquesta tieta àvia vivia en un palau fantàstic, enmig d'un jardí meravellós. Tenim alguna fotografia antiga, en blanc i negre, on surt la tieta, i es veu una mica el jardí. N'hi ha una, que no sé si és d'aquí o d'una altra banda, perquè es veu com una muntanya i al damunt, una misteriosa torre.

Ara fa poc, a classe ens han dit que féssim un treball sobre alguna cosa antiga relacionada amb nosaltres o la nostra família, com per exemple el carrer on vivim, la casa, el barri, algun objecte antic que encara es conservi, unes terres, Hem de descobrir la seva història i veure què ha canviat i què no.

Potser em complico la vida, però he decidit descobrir què se n'ha fet d'aquell palau meravellós i d'aquell jardí fantàstic.

He descobert que encara existeix el jardí i el palau, però ara són un parc i un museu. I amb l'ajut dels pares, avis i tiets, d'algunes fotografies i cartes velles he fet una llista d'elements que no sé si encara es poden veure al parc. Per poder acabar el treball només em queda veure el lloc i trobar aquests elements. Però per desgràcia, de moment no podré venir. Així que se m'ha acudit que potser podia demanar ajuda a uns col·legues de Cornellà que tinguin el parc a la vora i el puguin recórrer per mi, i buscar-hi els elements que necessito trobar. Aquests col·legues sou vosaltres.

Us faig arribar unes fotos amb la informació que tinc. Veureu que és incompleta. En alguna ocasió us he apuntat alguns dels dubtes que se'm plantegen.

Des del Museu us ajudaran i em faran arribar els resultats. Moltes gràcies i fins aviat.

Rosa dei Fiore